

Zdarzyło się dziś... 16 sierpnia 1849 r.

16 sierpnia 1849 r. został wydany statut prowizoryczny dla adwokatury austriackiej. Było to cesarskie rozporządzenie wprowadzające tymczasową ustawę o adwokatach, a tym samym samorząd adwokacki w cesarstwie habsburskim. Na podstawie tych przepisów w 1862 r. powstały pierwsze polskie izby adwokackie - w Krakowie i we Lwowie.

Ustawa ta wprowadzała w ograniczonym zakresie samorząd adwokacki oraz określała wymogi dla wykonywania zawodu adwokata. Podstawę samorządu stanowiły izby adwokackie, które mogły być tworzone dla okręgu każdego sądu obwodowego. Jedynym organem izby była komisja złożona z prezesa oraz odpowiedniej liczby członków zwanych stimmfürer. Do obowiązków izby należało uchwalanie regulaminów, wybór prezesa, członków komisji i komisarzy do przeprowadzenia egzaminów adwokackich, uchwalanie własnego budżetu oraz czuwanie nad przestrzeganiem przez adwokatów zasad i godności zawodu. Izba otrzymała również prawo przedkładania propozycji zmian obowiązujących ustaw.

W myśl ustawy adwokatem mógł być ten, kto posiadał obywatelstwo austriackie, miał nieposzlakowaną opinię oraz zdał egzamin adwokacki. Ustania nie zawierała zaś żadnych przepisów określających zakres praw i obowiązków adwokatów. Ich uprawnienia procesowe określone były przepisami właściwych procedur, podlegali jednak odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Udział w powstaniu tego dokumentu miał **adw. Franciszek Smolka** (1810-1899). Pochodził on z rodziny austriackiego oficera i matki narodowości węgierskiej, ale wychowany był w duchu polskości, w przyszłości stał się jednym z najwybitniejszych Polaków w Galicji. W latach 30. związał się ze Stowarzyszeniem Ludu Polskiego, którego był sekretarzem i członkiem zboru głównego. Jednocześnie odbywał aplikację adwokacką u lwowskiego adwokata Pawła Rodakowskiego. W 1940 r. otworzył własną kancelarię adwokacką. Aresztowany w sierpniu 1841 r. W styczniu 1845 skazany na śmierć przez powieszenie, ale jednocześnie amnestionowany przez cesarza. W 1848 r. był głównym przywódcą

polskiego ruchu narodowego we Lwowie. Wspólnie z adw. Ziemiańskim wystosował do cesarza petycję o zwołanie sejmu, spolszczenie urzędów i szkół oraz oddanie administracji w ręce Polaków. W latach 1848-1849 był dwukrotnie prezydentem parlamentu austriackiego w Wiedniu, a następnie w Kromieryżu. W tym czasie tworzył pierwszą austriacką regulację nadającą adwokaturze samorząd. W 1861 r. został posłem do utworzonego wówczas Sejmu Krajowego we Lwowie. Wkrótce został delegowany do Rady Państwa w Wiedniu. Krytycznie oceniał wybuch powstania styczniowego, ale udzielał pomocy powstańcom. Był pierwszym prezydentem Izby Adwokackiej we Lwowie.